

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОГО ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В З'ЯВЛЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ

РІК ХХХІ, ЧИСЛО 68. ДЖЕРСІ СІТІ, Н. ДЖ., СЕРЕДА, 23-ГО МАРТА, 1921.

VOL. XXXI, No. 68. JERSEY CITY, N. J. WEDNESDAY, MARCH 23, 1921.

THREE CENTS

Гувер проти торговельної умови з Росією.

КАЖЕ, ЩО РОСІЯ НЕ МАЄ ЖАДНИХ ТОВАРІВ ДО ВИВОЗУ.
ВАШІНГТОН, Е. К., 21. марта. — Герберт Гувер, міністер торговлі вивод сьогодні заву проти переговорів в справі торговельної умови з російським союветским урядом.

Гувер каже, що справа торговлі з Росією є більше політична ніж економічна; що в Росії нема жадних товарів до вивозу крім золота, платини, дорогих каміння, що є в руках большевиків; що союветська економічна система знищила продукцію в Росії; та що її не можна відновити, поки в Росії є большевизм.

Заява Гувера вказує, що адміністрація Гувера не відступить від російської політики адміністрації Вільсона, яка була представлена в ноті бушного державного секретаря Колбі і бушного його заступника Дейвіса.

ПОДАТОК ЗА ПЕРШИЙ ЧВЕРТЬЯК 1921.

ВАШІНГТОН, Е. К., 21. марта. — Банкю \$600,000,000 зібрано правительством з доходу і зарікового податку до останньої суботи вночі.

Та сума є вища о 100 мільонів доларів ніж сподівалися на 15. с. м., а була найвищою, яку преказували.

Торк за перший квартал року зібрано було 850 мільонів, але мимого того і сьогорічний податок вважають в міністерстві скарбу добрим збором.

Повний збір податку буде готовий аж за кілька днів.

ЧИСЛО НЕЩАСЛИВИХ ВИПАДКІВ В КОПАЛЬНЯХ УГЛЯ ЗМЕНШИЛОСЬ.

В копальнях працювало торк 775,000 робітників, які добули 645 мільонів тон угля.

ВАШІНГТОН, Е. К., 21. марта. — Бюро копальень оголосило нині, що число випадків в копальнях угля зменшилося в останньому році. В 1919 році число нещасливих випадків вносило 4.24, а в минулому році лише 3.50. Це є найменше число випадків, означене в історії гірництва Америки.

Минулого року втратило життя в копальнях в Злучених Державах через нещасливі випадки 2,260 робітників. Це число жертв було менше о 57 в порівнянні з жертвами людського життя в попередньому році, хоча продукція в копальнях в 1920 році збільшилася о 18%.

Вступні обчислення показують, що продукція угля в 1920 році вносила 645 мільонів тон. Робітників було занятих в копальнях угля 775,000, а в попередньому році 765,000.

В СТЕЙТІ МЕССЕЧУСЕТС Є 26 СТРАЙКІВ І ЛІКАВТІВ.

Головною причиною є зняття заріботку і "отверта шапа".

БОСТОН, Месс., 21. марта. — В стейті Мессеучсетс є тепер 26 страйків і лікавтів, які сповіає стейтвий Департамент Праці і Промислу.

Більша часть страйків і лікавтів повстала ізза намірів зменшити заріботку робітників, устанювати "отверту робітну", або ізза обох цих причин.

Найбільший робітничий спір є в бостонському будівельному проміслі.

Звідомлення каже, що наступила поправа в ткацькому проміслі, особливо у виробі авніяних товарів, одиче мимого того ще далеко до того, аби відносини стались нормальні.

В шевському проміслі відносини не поліпшилися. Грацюють лиш ті робітні, що мають задоволення.

Умовини в металевому і машиновому проміслі теж мало-що змінялись.

Загалом бізнес не поправився, як свого сподівалися, але встали відносини трохи ліпші аніж були тому кілька місяців.

В СТЕЙТІ НЬЮОРК ЗАРІБОТК ФАБРИЧНИХ РОБІТНИКІВ СПАДАЄ.

Пересічно тижневий заріботок в лютий вносил \$26.77.

ОЛБЕНІ, Н. Й., 21. марта. — В місяці лютий пересічний тижневий заріботок робітників зменшився о 84 центи в стейті Нью Йорк.

Так подають статистичні обчислення, які нині оголосила стейтвоя Промислова Комісія.

Пересічний тижневий заріботок фабричного робітника в стейті Нью Йорк вносил в лютий сього року \$26.77.

Від жовтня, 1920, тижневий заріботок фабричного робітника зменшився о \$2.16 або о 8%.

Спадок заріботку робітників повстав наслідком зменшення тижневої плати або годни праці, а також і через налив дешевих робітників.

Деякі робітні повідомляють, що в них число робітних годни праці збільшилося, що вирінує зменшення числа годни праці в других робітних. Збільшене годни праці в деяких робітних повстало наслідком потреби сезоновної продукції, або з причини оживлення промислової діяльності.

КОНФЕРЕНЦІЯ НЕФАХОВИХ ЗЕЛІЗНИЧНИХ РОБІТНИКІВ.

Представники заявляють проти зменшення заріботків.

ПАЛАТА ПОСЛІВ СТЕЙТУ НЬО ДЖЕРСІ ПРИНЯЛА ЗАКОНОПРОЄКТ В СПРАВІ ПРОТІБІЦІ.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ., 21. марта. — Сьогодні прийнято в палаті рослів легіслатури стейту Нью Джерси законопроект, який регулює уживанне алкогольних напівків для літургічних і лікарських цілей.

Противники прогібіції в стейті Нью Джерси, як видно, погодились вже з переведенням в життя принисив проти прогібіції і не роблять вже жадних заходів проти цих принисив на теперішній сесії палати послів.

Говорено, що буде поставлений додаток до законопроект, який би допустив пиво до медичного ужитку. Але тепер показалося, се не потрібним, бо при цьому засторю, що закони Злучених Держав в справі виконання постанов про прогібіцію мають обовязувати також в стейті Нью Джерси.

АНТИКАРСЬКІ ПРОМИСЛОВЦІ ПРО НАСЛІДКИ ПРОГІБІЦІ.

Кажуть, що промісла, який ширить алкогольні напівки, не належить до них.

ВАШІНГТОН, Д. К., 22. марта. — На конференції антикарських промисловців, яка тут відбулася для обговорення прогібіційних принципів проти виробі яничних артікулів, які містять в собі алкоголь.

В дискусії бесідники сказали, що прогібіція спричинила, що в Злучених Державах повстали сотки бізнесових заведень, котрі тепер займаються виробом алкогольних напівків.

Наслідком того федеральні власти називають антикарських промисловців винними свого проміслу, котрий се не вони розвели той новий бізнес із напівками.

Пресідатель В. Дж. Вудраф з Дітроїт, Мич., сказав, що антикарські промисловці хотять лиш працювати на підставі порозуміння з федеральними властями. Промисловці, котрий поступає агідно із законами, казав Вудраф, не виступає проти властей, але власне хоче помагати їм і співдіяти з ними.

НЕ РОБЛЯТЬ КАМПАНІ ЗА "СИЊНО НЕДІЛЕЮ".

ШІКАГО, ІЛ., 22. марта. — Маргарета Манс, касієрка "Дж. Ионко" Союзу Християнської Вверестости", сказала сьогорди представникам преси, що її організація не гадає зачинати кампані за заведенем "сіної неділі" в Злучених Державах, але буде тільки змагати до того, щоби поширити звичай обходження недільного свята, як се наказує товариство його програма.

"Ми лиш зачинемо кампанію — казала вона — за збільшенем числа наших членів з пів мільона на мільон. В нашій праці для обходження Сабату (недільного свята) нема нічого нового. Се ж тільки наша звичайна праця, яку ми все виконували і яку ми все будемо виконувати".

ФОРД БУДЕ ФАБРИКУ В ТРОІ, Н. Й.

ТРОІ, Н. Й., 22. марта. — Судні прихайді інженіри Генрі Форда, звисного автомобілевого фабриканта з Дітроїт, Мичиген, для вступних приготувань до будови фабрики тракторів.

Роботи зачнуться, як тільки осіде прирана вода в Гусоні.

НАЙШИЙ ВЖИВАНІС ГАЗУ В ЧАСІ МІРА.

Париські газети донесли, що один Москаль не хоче платити довіг і не допускає до себе поліції, і через те поліція рішилася викурити його отримний газом з його дому. Він від довшого часу терів на мівню перешадування, думаючи, що його перешадує його віритель. Ся думка не покидала його довога, та що він наконець забарикадував вхід до свого дому, справив залізні засувки та виконичил, і не впускав до себе нікого, навіть поліції та судових возовних, що прихидли фактурити його меблі на приказ вірителя. Він ніколи не виходив з дому, а коли хотів купити поживні, то викрадався вночі з дому задною фірткою. Наконець поліція постановила зробиити на його дім атак газом гримучим, якого вживали підчас війни. Хоч поліція старалася держати в тайні сі наміри, але газети таки довідалися про се і подали до публічного відома. І рано в суботу, коли мало відпустили викуроване, всі вулиці докрутили були відкриті цікакими на сензацію видими, часисними репортажами, мувінг пікчеровими фотографіями. Але до викурованого не пришло. Довідався видно Москаль про те, що мають з ним робити, і він вночі пробрався самообійзаста і застався в труди ножем. Але потім рішив інакше і постановив утекти. І поліція, що стерегла довога, побачила, як залізна залоза в однім вікні піднеслася і звідти показалися люди. Вони зараз і зловили за них і витягли Москаля, ослабленого відрани, завдані ним самим. Його відвезли до шпиталю, де він лежав вже спокійно перешадуваний лікарами в той час як цілкова товпа ждала на те, щоби він забавив їх цікавими довідичем.

ВИБУХ ВУЛЬКАНУ В ІТАЛІІ.

Італії донесли про вибух вулькану Стромболаї Найшисий Кратери (отвори в горі) викладають правдивий док огненний і сірковий, а з бічних кратерів виходить величезна маса горючої лави. Готні хмари чорного диму залягли море на кілька миль докрутні. По шій Сичіїлі та вздовж італійського побережя провінції Калабрії (в південній Італії) чути страшні підземні експлозії, котри ставають гук страшної морської битви.

ВУЛЬКАН СТРОМБОЛАІ НЕЗІМ.

Вулькан Стромболаї нежить на островахі тої самої лави, котрий належить до групи вулканічних островів, що називаються Ліпарі, а лежать на Середземному Морю на північ від острова Сичіїлі. Сей островець є добре управлений і видає богато вугілля, рокинік, оливок та фіг. Його вулькан був чинний кілька разів із послідних кілька літ. Великий вибух вулькану був в році 1902, 1907, 1912, 1915 та 1919. Ані підчас одного з вибухів не втрачено богато людського життя, однак підчас вибухів в році 1907 та 1912 знищено до тла кілька сіл.

ЛІПРИШІ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПАСТІРСЬКОГО ЛІСТУ ЕПІСКОПА.

ЛОНДОН, 19. марта. — Алірські католики відбули тут великий демонстраційний мітінг, на котрий протестували проти католицького кардинала Буна, котрий в лютий сего року видав пастірський лист, в котрому острю критикував неурядки в Ірландії. На зборях прийнято резолюцію, в котрій остерігається кардинала, що праворічні католики будуть слухати церкві в справах віри та моралі, але не позволят на те, щоби церква диктувала їм в політичних справах.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ТОРГОВЕЛЬНА ІСІЯ ПОКИДАЄ ІТАЛІЮ.

РИМ, 21. марта. — Супроти того, що італійські торговельні агенти зогнували протест большевицької московської торговельної комісії, що недавно прихидла до Риму, проти перелажання їх пакунків митовим урядом, комісія покинула Італію, заявляючи, що італійське правительство викладе їх з краю.

Бюра Райтера доносить, що куфрі комісії отворено і найдено в них багато перл, діамантів, золотих окрас та други дорогочинности, з котрих деякі походили із царських дорогочинности.

ЖИДИ ТІШАТЬСЯ ПОЛЬСЬКОЮ КОНСТИТУЦІЄЮ.

ВАРШАВА, 21. марта. — Жидівська Телеграфічна Агенція доносить, що серед жидівської населенія Польщі панує вдоволене з ухвалення польської конституції, бо конституція постановляє рівність всіх віросповідань перед законом. Однак польський сойм відкинув поставлене жидівськими послами внесенне, щоби в конституцію поставити виразу постанову проти упереджувальності або режітї.

ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРНОГО ХРЕСТА В КАНАДІ.

ВІННІПЕГ, Манитоба, Канада, 16. марта. — Лиш 26. лютого с. р. відбувся Річний Загальний Збори Українського Черного Хреста у Вінніпегу. На зборах були присутні усі українські товариства і організації міста Вінніпегу. Екзекутив за минулого року здав звіт з свої діяльності, який збори прийняли з вдоволенням. Вибрано також Екзекутиву на слідуючий рік.

ВМЕР НА ЧОТИРИНАЦІТЬ ГОДИН.

В місті Женеві, в Швайцарії, стався дивний слухай. Пастор одної церкви Баденбахер, котрий має уже 50 літ, а котрий від довшого часу хорував на серце, встав безпримовний по спадку п'ятидні. Пришлов його лікар і виставив послухку смерті. Родина поборола приготування до похоронів, а чепосин звелачила заслуги покійника. Аж тут по чотирнадцятих годинах лежання, пастор наго пробудився і не мало здивував побачивши свою спальною ліжку в цілках, вийшов та прийателів. Він скоро зрозумів, а в сім річ, і спокійно жив". Його серце почало працювати знов. Похорони відложено на веселіший час.

Польща прогнала плебісцит на Шлеску.

ДВІ ТРЕТИНИ ГОЛОСУЮЧИХ ЗАЯВИЛОСЯ ЗА НІМЕЦЬКОЮ.

ОПЕЛЬМ, Горішній Шлеск, 21. марта. — О скільки наспіли встєки про вислїду плебісциту, що відбувся вчора на справу державної приналежности Горішнього Шлеску, виходить, що переважаюча більшість населенія заявила за принадлежністю до Німеччини. Припускають, що за Німеччиною заявлено понад 65 процент усіх голосувачів, бо коло 800,000 голосувачів проти 400,000, що заявлялося за Польшею.

Головним полем змєрна сіл були копальні та промислові округи і тут власне полякам переодисим не допало, бо більшість фахових робітників заявила за Німеччиною. Зате за Польшею голосувало населення сільських округів в околицях, що притякують до Польщі.

СТАНОВИЩЕ РІЖНИХ ПОЛІТИЧНИХ ЧИННИКІВ ДО ВИСЛІДУ ПЛЕБІСЦИТУ.

БЕРЛІН, 21. марта. — Встєка про прихильний до Німеччини вислїд голосування в Горішнім Шлеску перемінла за закопатення Німців у велику радість.

ФРАНЦУЗИ ЗАЖУРИЛИСЯ ПОЛЬШЕЮ.

ПАРІЖ, 21. марта. — Французькі офіційні круги вказують отворе воєне вдоволене з приводу неприхильного полякам вислїду голосування в Горішнім Шлеску. Однак вони ще потішаються, що остаточне обчислене голосів покаже що нічого, як перші доносення. Зрештою, навіть якщо більшість мешканців заявила за Німеччиною, то Франція готова боронити польських прав до тих околиць, де більшість населенія заявила за Польшею.

АНГЛІЯ ВДОВОЛЕНА З ВИСЛІДУ.

ЛОНДОН, 21. марта. — Прихильний Німеччині вислїд голосування на Горішнім Шлеску прийнято тут з вдоволенням. Англіяські часисні вказують надїю, що тепер Німечцїца предложить аліантські ліпші умови воєні відшкодування.

ПАДЕРЕВСЬКІ ЗАЖУРИВСЯ.

ШКАГО, 21. марта. — Ігнац Падеревський заявив газетарам, що він не вірїть в газетарські доносення, що Польща прогнала плебісцит на Горішнім Шлеску. Зрештою, каже він, хочби програв, то се ще не значить, що вона уже стравила сія округ. Прешнь голосуванне відбувалося лиш для інформації аліантських держав, котрі тим вислїдом зовсім не звязані і можуть постановити собі в справі Шлеску, що самі хоуть.

ФРАНЦУСЬКИЙ ГЕНЕРАЛ ІДЕ ДО ПОЛЬЩІ ТА ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНИ.

ПОГОЛОСКИ ПРО ПЛІЯНОВАНИЙ НАСТУП БОЛЬШЕВИКІВ. ПАРІЖ, 21. марта. — Генерал Вейгад, начальник генерального штабу маршала Фоша, вїхав до Праги і Варшави. Рішчасно в півофіційних газетах появилося чуток, що большевиків перестали демобілізувати армію, а почали організувати воєну армію, до котрої додали 8 дивізій кавалерії. Креси сієї воєни мали почати будувати флоту підводних лодок на Балтійським та Чорнім морю.

ПОГОЛОСКИ ПРО КОМПРОМІСИ БОЛЬШЕВИКІВ З "КОНТРЕВОЛЮЦІОНЕРАМИ".

КОПЕНГАГА, Данія, 21. марта. — З Резалю доносить, що Ленін почав переговори з меншевиками та соціалістами революціонерами, щоби утворити коаліційне правительство. (Меншевиків се та часть соціял-демократів, котра протівилася большевицькій тактиці, а соціалісти революціонери се партія, котра звертається головно до дірбних селян. Большевики називають і одну і другу контрреволюційними партіями за супротивленіє їх тактиці).

ФРАНЦУСЬКІ РОБІТНИКИ РОБЛЯТЬ КРОКИ ДО ЗБЛИЖЕННЯ ФРАНЦІІ ДО НІМЕЦЬЧИНИ.

ПАРІЖ, 21. марта. — Генеральна Конфедерація Праці, почавши організацію французських трейд юніонів, котри відповіла Американській Федерация Праці, видала нині публічний заяву, в котрій каже, що вона розсудила справу відбування знищення війною околиць Франції і прихидла до переконання, що французські робітники не потрафлять ніколи відбудувати сего краю, та що на її думку найліпшим способом було запрестити німечьких робітників. Головною перешкодою для Франції являється нестача фахових робітників. Через се Франція і за 40 літ не потрафить відбудувати. Найліпше булоби, радять Конфедерація, якщо Францію відбудували німечькі робітники, а їх роботу почислено на рахунок догугу Німеччини для Франції.

АНГЛІЯ ШЕ ВІДКЛАДАЄ СПРАВУ ЗРЕФОРМУВАННЯ ПАЛАТИ ЛОРДІВ.

ЛОНДОН, 21. марта. — На спеціальний звод до правительства, котрий поставлено в наліт послів щоді обичної королею реформи палати лордів (півнів), правительство відповіло, що з ріжних причин правительство не в сіає було владити проекту і через те справа відкладається до слідуючого року.

Справа про дальше зменшене законодавчого впливу палати послів тягнеться в Англії уже від довшого часу. Піру літ перед-віною видано закон, котрий значно зменчив право лордів вступати в закон, ухвалені палатою послів.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1898. Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 88 Grand Street, Jersey City, N. J. Owned by the Ukrainian National Association, Inc. Edited by Editorial Committee.

Subscription rates table with columns for One year, Six months, Foreign and Domestic rates, and a section for advertising prices.

Важко зміня адресу писателю 10 центів. В Канаді переказувати писателю гроші лише на ат. Foreign Money Order. Адреса: "СВОБОДА", 88 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ ОРГАНІЗУЙТЕСЬ ДЛЯ СЕНЕСНЯ ПОМОЧІ СТАРОМУ КРАВИЙ. ВІДСИЛАЙТЕ ЗБІРКИ СЕЙЧАС, І РАТУЙТЕ ГОЛОДНИХ, ХОРИХ, ВДІВ І СІРПІ!

Повтаряється історія.

Кажуть історики, що історичні події часто повторяються. Таке повторення історії може оглядати власними очима.

Коли в році 1654, Україна оточена з усіх сторін переважаними силами ворогів, зробила умову про об'єднання України з Росією під пануванням московського царя, то Україна сподівалася від Московщини помочі проти дружин ворогів.

Останню Україна, бачучи, що Московщина така її прихильна, як Польща, стала під гетьманом Дорошенком об'єднуватися з однією Україною, а з другою Московщиною та Польщею.

Минуло півстоліття з того часу. І знов Україна стала добуватися за свободу. І знов вона найшвидше оточена з усіх усюд ворогами. І знов з однієї Московщиною та Польщею були головними ворогами свободи українського народу.

Правда, рік 1921. не 1667. Світ дещо змінився. З польської сторони не виступають польські королі. І не виступає московський цар з московської сторони. Але се малавизна, несуча насправу, від якої сучь річ не зміниться.

Се одна наука з історії. Але ще є й друга! Але то вже не історія польсько-московсько-українських відносин, історія усього світа. Вона вчить, що ніяке насильне панування над людьми не може удержатися. Людство усе поступало вперед, деколи скорше, деколи повільніше.

Се одна наука з історії. Але ще є й друга! Але то вже не історія польсько-московсько-українських відносин, історія усього світа. Вона вчить, що ніяке насильне панування над людьми не може удержатися.

ЮЛІАН РОМАНЧУК.

Хто з Вас, Дорогі Американці, Браття, займався справами української політики в Галичині, тому певне не чуже ім'я Юліана Романчука.

Якраз сьогодні Юліан Романчук вступає в 80-річчя свого привиду наші браття у Львові і в сільці Галичині уродити ювілейне свято, щоб віддати пошану найстаршому між живими українським воїнам. З цього-ж привиду і я Вам хочу докладніше розповісти про життя і засади Юліана Романчука.

Юліан Романчук уродився 24. лютого 1842 р. в Крилюсі коло Галича, де його батько був народним учителем. Скінчивши гімназію і філософський відділ університету у Львові, де студіював класичну й українську філологію, став він гімназійним учителем. Учителював переважно в українській гімназії у Львові, аж доки ставши ще послом до австрійського парламенту не відірвало його від учительської діяльності.

Ще як студент університету починає Романчук брати участь в українських національних руслах. Було се в 1860-ті роки, коли під впливом поезії Шевченка, історичних праць Костомарова, писав Куліша, вихардася в Галичині українська національна ідея. Проводилими сія ідей були переважно студенти. Називали ся вони "народовичами", бо стояли на тім, що підставою культури повинна бути народна мова та що вся праця освічених верств суспільства повинна мати на увазі добро народу.

Народові протиставили себе "твердим Русинам", "старорусинам" або "москвофілам", до яких належало головне старше греко-католицьке духовенство. "Тверді Русини" казали, що мова народу ("хлопська мова") не надається до літературного розвитку, що в книжках треба живити "висшю", "панською" мовою, якою дехто з них уважав нове церковно-славянське, а дехто російське. Іх погляди на суспільні справи були такі самі, як погляд на мову: що "хлоп" є на те, щоб працювати в сільках "панів".

До гурту молодих народовичів належав також Юліан Романчук. З початку сьї гурт був невеликий і тільки повели розвивати свою діяльність. Народові заложили товариство "Прогреси" (1868), щоб видавати книжки для просвіти народу: "Товариство ім. Тараса Шевченка" (1873), яке через 20 літ перейшло в "Наукове Товариство ім. Т. Шевченка", щоб розвивати українську літературу й науку; потім "Майське Педагогічне Товариство", щоб дбати про розвиток українського шкільництва; потім приступили до закладання громадських товариств, як "народна Торговля", "Дністер", українські банки і т. д. У всіх цих працях брав участь Юліан Романчук. З окрема треба зазначити його працю для укладання українських підручників для середніх шкіл.

В 1880 р. народовіч змозгли на видання двох політичних газет: для інтелігентів заложили "Діло", яке зразу виходило три рази на тиждень, але швидко почало виходити щодня і виходило 39 років, аж Поляки заняли Львів у падолісті 1918 року, заборонили його видавати; для селян заложили тижневу газету "Батьківщина".

Романчук належав до основників і співробітників "Діла". Описав, як уже був парламентарним послом, писав з Відня до часу, що "Діло". Крім того часто на вакаціях заступив начальника редактора.

"Батьківщину" заложили і якимсь часом редагував сам Романчук. В ті часи для гімназійного учителя був се як великий громадський відділ, видавати політичну газету для селянства, особливо, що та газета виступала проти правителів. В тім самім часі почав Романчук сидіти селянськй віта і висвітлювати на них політичні справи.

тичі домагання—радикальної партії. Романчук оставав далі на становищі провідника національно-демократичної партії, був також головою українського клубу в австрійськй парламенті.

В 1909 р. Романчук увійшов як представник українських послів до президі австрійського парламенту; до сім становищ оставав аж до кінця Австрії. Річницю наслідком якої брав менше увагу в щоденній політичній роботі, яку сповняв щий рік молодих діячів.

Попри політичну і парламентарну діяльність, яка в 1890-их роках і в першій половині 1900-их років вимагала багато праці, не забував Романчук також діяльності на культурній полі. Довгі роки був головою "Прогреси". Від 1901 р. почав коштувати "Прогреси" видавати "Руську письменність", де зібрали твори найвишачіших українських письменників.

Коли почала творитися Західно-українська Народна Республіка, Романчук увійшов в склад української Національної Ради, одначе задля старшого віку не брав у ній діяльної участі.

Та не вважачи на се, Поляки після зайняття Львова напали вночі на його мешкання і в результаті його, примушеному оставити стару хату, яку він дома без опіки. Арештованого вивипрали до табору інтервентів до Дюмба, одначе швидко опам'яталися й дозволили йому вернутися до Львова.

Тепер українська львівська громада дала почин до ювілейного обходу в честь Романчука, щоб пошанувати заслуги найстаршого українського діяча парламентаріа.

Думаю, що також серед Вас, дорогі американські Браття, ся заслуги знайдуть пошану вільнати.

Оувільнений комітет закликає українське громадянство скласти також для ювілята дари любови, які просить слаги до тов-а "Дністер" на книжочку ч. 13.106.

Юліан Романчук весь вік служив українській народній справі. А хто служить народній справі,—особливо в таких поволених народах як український,—той не має змоги поабати про себе. Тому не збирав маєтку також Юліан Романчук. Весь вік жив з учительської праці і з посольських дієт, віддаючи ще част на народні події. Коли-ж тепер валюта в Галичині втратила свою вартість, то очевидно приходить Ювілянтов нелегко. Тому, прошу Вас, дорогі американські Браття, відіслати й Ви на поклик львівського ювілейного комітету і зложити на дар любові до Ювілята. Тому що весь вік служив для народної справи, народ повинен запевнити вилучити і безжурно старіти. Не довелось нам створити своєї держави, яка подбала би про заслужених синів народу, то маємо, обовязок подбати кожній з нас і всі разом.

Віден, 24. лютого 1921.

Д-р Михайло Лоозинський.

Кінь Поліучу.

ЮЛІАНУ РОМАНЧУКОВИ.

Небо над нами суніє і поноє. Немає суцільній гармонії. Ми-ж як мінці Старовітських журів Врив незалежно в наш світ. Догі були ми безземними в себе, Сами були в зневірі гетер; Як би хотілось промовити до Тебе Віль, що збавиш тепер!.. Дивно журно док тумани, — Врив і в а доб негод; В місті невільному радимо жінд; — Буде наш вільний народ!.. Що ти для нас, для борні і праці? Саже колосі трудур. Нині говорять бездумні руйні: — Поставть Твоє наше журі! Нині сіє селя по всі Україні і в а в а доб негод; Врив мурно по дна... Врив мурно по дна... Повні повитеного шуму пустає Дно розшукать мисл бурі; Мил Твоє дуло хрест шитає; Ляра Перелька і Хорт; Львів, 22. лютого, 1921.

ЧИ НА УКРАЇНІ П'РАВЛЯТЬ СЕЛЯНИ ТА РОБІТНИКИ?

На се питання дає невдовзначна відповідь один факт з подорожі Володимира Винниченка на Україну. Розказує він про нього у своїй відповіді на заклики, які йому поробива го-ділі, щоби керів Винниченка правителівства". Х. Раковський.

Як відомо Х. Раковський як звязав відповідати на заклики, пороблені Винниченком в його "Лісті до українських робітників та селян", котрий був останній написав після нашої повороти з подорожі на Україну. В сій відповіді Раковський закликає Винниченка, щоби спійняти московських більшовиків. Він написав заклики, щоби спійняти московських більшовиків. Він написав заклики, щоби спійняти московських більшовиків.

Винниченко розумів, що комуністична партія (більшовиків) України, прийнявши таку лінійку, була б втрачена в опублікуванні її в газетах, тим самим звязався нею, немовби обіцяючи публично передати її поміщену там програму в життє. Комуністична партія (більшовиків) України побачила, що комуністична партія (більшовиків) України, прийнявши таку лінійку, була б втрачена в опублікуванні її в газетах, тим самим звязався нею, немовби обіцяючи публично передати її поміщену там програму в життє.

Винниченко розумів, що комуністична партія (більшовиків) України, прийнявши таку лінійку, була б втрачена в опублікуванні її в газетах, тим самим звязався нею, немовби обіцяючи публично передати її поміщену там програму в життє. Комуністична партія (більшовиків) України побачила, що комуністична партія (більшовиків) України, прийнявши таку лінійку, була б втрачена в опублікуванні її в газетах, тим самим звязався нею, немовби обіцяючи публично передати її поміщену там програму в життє.

Та зі своєю ризикованістю політичного зриву (грача) та брехливістю московського комуніста, Раковський лупить в собі також примітивну наївність та дупоту шулерів. В такої глупоті він думає, що кожний чоловік дурак, який не розбереться на найочевиднійшій брехні. Раковському здається, що кожний повірить його словам, як він каже, що Винниченко заризував рижні арештами, не зважаючи на жадні труднощі і через півтора місяця продирається до Москви, через котрі місця відбивається чогось, а потім, ні сіло, ні пало, вертає за кордон і пише листа з жаждою іншої притиски, лише просто з "письменностіми прихвиль".

І ось тут Винниченко розказує про факт, котрий кидав ярке світло на характер "товариської" влади на Україні. Наказав той, що Винниченко був бунтимо капріпний, подає Раковський, що Винниченко писав листа до комуністичної партії (більшовиків) України. Тут Раковський найвільно пробер-

УВАГА НА ЧАСІ!

Хто хоче вислати святочні желання ВЕЛИКОДНИХ СВЯТ ДО СТАРОГО КРАЮ, повинен се зробити сейчас, аби не було за пом. Маємо на складі дуже гарні КАРТКИ ВИШИВАНІ ШОВКОМ, переважні гарною стажкою, з відоміним віршом в середині і з написом "ХРИСТОС ВОСКРЕС!" — Ціна 25 центів. Картки емальовані і матові з відоміном "Христос Воскрес!" — Ціна 5 центів. Письні на адресу: "СВОБОДА", 88 Grand Street, JERSEY CITY, N. J.

